

De Minister van Veiligheid en Justitie
mr. G.A. van der Steur
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum

3 november 2015

Uw kenmerk

675592

Contactpersoon

J.M.A. Timmer

Onderwerp

Advies op het ontwerp-Besluit middelenonderzoek bij geweldplegers

Geachte heer Van der Steur,

Bij brief van 25 augustus 2015 heeft u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR) om advies gevraagd over het ontwerp-Besluit houdende regels over de uitvoering van de onderzoeken die ter vaststelling van het gebruik van geweldsbevorderende middelen bij geweldplegers kunnen worden ingezet, aanwijzingen van de geweldsmisdrijven waarvoor die onderzoeken kunnen worden ingezet en aanwijzingen van andere geweldsbevorderende middelen dan alcohol en van de grenswaarden voor die middelen en alcohol (Besluit middelenonderzoek bij geweldplegers). Dit advies is voorbereid door leden van de vereniging en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Strekking concept-Besluit

Het concept-Besluit strekt tot uitwerking van enkele punten van de Wet tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van de bevoegdheid tot het bevelen van een middelenonderzoek bij geweldplegers en enige daarmee samenhangende wijzigingen van de Wegenverkeerswet 1994. Bij deze wet is aan de opsporingsambtenaren, bedoeld in artikel 141, onderdelen a tot en met c, van het Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv) de bevoegdheid toegekend tot het doen van onderzoek naar het gebruik van alcohol of een ander agressieverhogend middel – ook wel aangeduid als het middelenonderzoek – bij geweldplegers. Het doel van de introductie van de bevoegdheid tot het doen van middelenonderzoek is bij te dragen aan het verminderen van gewelddadig gedrag.

Het concept-Besluit geeft de NVvR aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

In artikel 2 van het concept-Besluit worden de wetsartikelen opgesomd waarbij de middelentest kan worden ingezet. Het gaat hierbij om commune (agressie)misdrijven en om de artikelen 9 en 26 van de Wet Wapens en Munitie (hierna: WWM). Artikel 9 WWM heeft betrekking op het zonder erkenning o.a. vervaardigen/transformeren van een wapen of munitie en staat daarmee volgens de NVvR niet in relatie tot directe (opwellingen van) agressie. Daarnaast is de NVvR van mening dat de selectie van de misdrijven uit titel VII van boek II Sv, die niet geheel logisch en compleet lijkt, de vraag oproept of met de opsomming van bepaalde categorieën van delicten kan worden volstaan. Volgens de NVvR behoeft de keuze voor de van toepassing zijnde delicten ter zake van de mogelijkheid tot inzet van de middelentest een nadere motivering. De NVvR geeft de minister dan ook in overweging hieraan aandacht te besteden in de nota van toelichting.

Art 7 van het concept-Besluit regelt het onderzoek van de psychomotore functies en de oog- en spraakfuncties. Uit de nota van toelichting blijkt volgens de NVvR niet op welke wijze wordt vastgelegd en (periodiek) getoetst of de bevoegde opsporingsambtenaar (ten volle) beschikt over de vereiste kwalificaties om een dergelijk onderzoek te kunnen uitvoeren. De vastlegging van het onderzoek, met name de objectivering en kwalificering van de resultaten, zal bovendien de nodige tijd vragen en is ook anderszins arbeidsintensief. Indien het onderzoek niet wordt uitgevoerd door een arts (of ervaren verpleegkundige) zullen de resultaten, maar verwachting van de NVvR, geregeld betwist worden en veel extra vragen opleveren. Het verweer zal kunnen zijn dat ten onrechte is overgegaan tot een bloed- of (vervolg)ademonderzoek. Of is het de bedoeling van de minister dat dit onderzoek alleen in de volstrekt duidelijke gevallen wordt toegepast? De NVvR adviseert de minister dit te verduidelijken in de nota van toelichting.

Ter zake van de contra-expertise, vraagt de NVvR zich af op welke wijze de verdachte de kosten van bloedafname, indien de regels voor contra-expertise dit vereisen, kan voldoen. Dit ware te verduidelijken in de nota van toelichting.

Voorgesteld artikel 12, eerste lid bepaalt dat in het proces-verbaal het resultaat van de ademanalyse alleen wordt vermeld indien dit boven de grenswaarde uitkomt. Deze beperking schuurt volgens de NVvR aan tegen de verbaliseringsplicht. Of moet de bepaling zo worden begrepen dat geldt: geen vermelding in het proces-verbaal betekent geen aanwijzingen voor alcohol- en/of drugsgebruik? Dit ware te verduidelijken in de nota van toelichting.

Voorgesteld artikel 13, derde lid bepaalt dat de bloedafname geschiedt uiterlijk binnen anderhalf uur nadat de verdachte is staande gehouden. Deze termijn is, blijkens de nota van toelichting, gekozen op grond van de vaststelling dat alcohol en drugs worden afgebroken door het lichaam. Van de termijn van anderhalf uur kan alleen worden afgeweken vanwege bijzondere omstandigheden. De NVvR vraagt zich af of een dergelijke bijzondere omstandigheid ook kan zijn dat er niet binnen anderhalf uur na staande houding van de verdachte een arts of verpleegkundige beschikbaar is voor het afnemen van bloed. Hieraan ware aandacht te besteden in de nota van toelichting.

Vanwege het feit dat naderhand getoetst kan worden of sprake was van bijzondere omstandigheden, dienen de van toepassing zijnde bijzondere omstandigheden volgens de NVvR goed te worden vastgelegd in het proces-verbaal. Ook hieraan ware aandacht te besteden in de nota van toelichting.

Voorgesteld artikel 15 regelt de bevoegdheid tot het formuleren van de onderzoeksopdracht aan de onderzoeker die het bloedonderzoek verricht. Ook de hulpofficier van justitie heeft, blijkens genoemd artikel, deze bevoegdheid. Valt dit type onderzoek derhalve onder de uitzondering zoals genoemd in artikel 150, tweede lid Sv dat de hulpofficier van justitie bevoegd verklaard tot het laten doen van "technisch onderzoek"? De nota van toelichting verschaft hierover geen enkele duidelijkheid. Het betreffende onderzoek ziet op de bepaling van het gehalte van een chemische stof in een lichaamsvloeistof van de verdachte, en om die reden is de NVvR van mening dat deze bevoegdheidsvraag gericht nadere aandacht verdient in de toelichting op het ontwerp-Besluit. Gelet op de bestaande afgrenzing in de wettelijke kaders, behoort deze bevoegdheid te blijven bij de officier van justitie.

Ter zake van het mededelen van het resultaat van het bloedonderzoek - in voorgesteld artikel 18 opgedragen aan de officier van justitie of de hulpofficier van justitie die opdracht heeft gegeven - is de NVvR van mening dat de voorgestelde regeling een omslachtige en fout-gevoelige procedure is. Er dient immers coördinatie te zijn tussen de ontvanger van het resultaat (veelal de verbalisant) en de (hulp)officier van justitie als opdrachtgever. De NVvR adviseert de minister, ter vereenvoudiging van de procedure, deze taak bij de verbalisant te leggen, zeker omdat het alleen gaat om het schriftelijk doorgeven van de uitkomst van het bloedonderzoek.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

Prof. dr. M.E. de Meijer
voorzitter

